

Україна | Спільна ініціатива з моніторингу ринку (СІМР)

Тренди СІМР, 2023 рік

ВСТУП

Починаючи з 24 лютого 2022 року, повномасштабна війна в Україні призвела до масового переміщення населення та гуманітарної кризи. З огляду на важливу роль багатоцільової грошової допомоги як способу підтримки, моніторинг ринку є ключовою ініціативою для забезпечення ефективної і сталої гуманітарної допомоги та недопущення її негативного впливу на місцеві ринки.

Через тривалу повномасштабну війну в Україні дані про стан ринку є обмеженими та неповними, особливо на постраждалих від війни територіях. Метою Спільної ініціативи з моніторингу ринку (СІМР) є заповнити цей брак інформації шляхом надання необхідних та оперативних даних про цінові тенденції та показники функціонування ринку.

Щомісяця проводиться оцінка торговельних майданчиків по всій території України. У кожному місці збору даних польові команди реєструють ціни та інші ринкові показники шляхом опитування ключових інформантів (КИ) серед підприємств роздрібної торгівлі та покупців, що відображає щомісячні зміни на місцевих ринках.

Метою СІМР є щомісячне відстеження цін та наявності основних товарів на ринках України; оцінка впливу поточної гуманітарної кризи на системи ринків України; допомога гуманітарним організаціям з усіх секторів у кращому розумінні ситуації на ринку в Україні.

ГЕОГРАФІЧНЕ ОХОПЛЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ В ГРУДНІ 2023 РОКУ

КЛЮЧОВІ ТЕЗИ

- Схоже, економіка відновлювалася впродовж 2023 року завдяки адаптивності бізнесу та населення до умов війни. Ринки продемонстрували стійкість, ефективно підтримуючи базові потреби в масштабах країни. Товари першої необхідності, включаючи продукти харчування та засоби гігієни, залишалися стабільно в наявності в більшій частині країни протягом року. Високі врожаї сприяли сповільненню інфляції, а логістичні та торговельні обмеження на експорт утримували внутрішні ціни на сільськогосподарську продукцію на рівні нижчому за світовий. Більше того, помітно зменшилися частка покупців, які повідомляли про труднощі з доступом до магазинів, а також частка опитаних підприємств роздрібної торгівлі, які повідомляли про труднощі з підтриманням роботи магазинів та наявності в них достатньої кількості товарів*.
- Спроможність ринків постачати товари посилювалася на більшій частині території України, оскільки наявність товарів і фізичний доступ до них більше не викликає серйозних занепокоєнь на національному рівні. Однак ситуація відрізняється на територіях ближче до лінії фронту, особливо в Херсонській області, де все ще існують проблеми з наявністю теплого одягу, медикаментів та палива для автомобілів.
- Разом із тим, цінова доступність залишалася критично важливою загальнонаціональною проблемою, яка дещо загострилася наприкінці року. Частка опитаних покупців, які вважали, що підвищення цін на товари обмежило їхній доступ до товарів, зросла до 61% наприкінці року, що свідчить про зростання вартості життя, а також про вичерпання спроможностей для подолання труднощів.
- Протягом року фінансові послуги були доступні для більшості покупців. Проте жителі Півдня, особливо Херсонської та Запорізької областей, стикалися з труднощами, включаючи недостатню кількість банківських відділень та банкоматів, брак готівки в банкоматах та перебої в їхній роботі через відключення електроенергії.
- З точки зору наявності товарів і функціональності ринку, багатоцільова грошова допомога (БЦГД) залишалася прийнятною формою надання допомоги на значній частині території країни. Однак для визначення найефективнішої форми гуманітарної допомоги необхідний постійний моніторинг, особливо в районах із підвищеним рівнем небезпеки та перешкодами в доступі до фінансових послуг.

* Більш детальну інформацію можна знайти на стор. 9 та 10.

** Грудень 2022 року та грудень 2023 року були обрані як основні точки відліку для відстеження змін протягом 2023 року, що вносить похибку в аналіз.

ОГЛЯД РИНКОВИХ ТРЕНДІВ

КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ**

Медіанна вартість кошика СІМР

Грудень 2023 року У % до грудня 2022 року

1069 грн	+0,7% ▲
28,57 USD	+7,3% ▲
26,28 EUR	+3,8% ▲

Медіанна вартість кошика СІМР за регіонами

	Грудень 2023 року	У % до грудня 2022 року
Захід	1055 грн	+0,5% ▲
Схід***	1090 грн	+8,1% ▲
Північ	1189 грн	-4,3% ▼
Київ	1054 грн	-1,8% ▼
Центр	1010 грн	-0,9% ▼
Південь	1078 грн	-2,5% ▼

*** Схід включає Харківську, Луганську та Донецьку області. У грудні 2022 року опитування не проводилося в Луганській та Донецькій областях, у грудні 2023 року опитування не проводилося в Луганській області.

Курси валют****

	Грудень 2023 року	
36,99 USD/UAH офіційний	37,44 USD/UAH паралельний ринок	40,70 EUR/UAH паралельний ринок
Зміна з грудня 2022 року		
▲ +1,2%	▼ -6,2%	▼ -3,0%

**** Медіанний курс валют на 15 грудня. Дані доступні за посиланням <http://minfin.com.ua>.

	Грудень 2023 року
13	Партнерів-учасників
24	Досліджені області
112	Досліджених громад
1001	Інтерв'ю з ключовими інформантами (КИ)
443	Опитані підприємства роздрібної торгівлі
558	Опитаних споживачів
20	Досліджених товарів

НАЯВНІСТЬ ТОВАРІВ

Продукти харчування та засоби гігієни

Після труднощів, що мали місце на початку повномасштабної війни*, доступність товарів значно покращилася на більшості підконтрольних уряду територій, залишаючись на стабільно високому рівні впродовж 2023 року. Відновлення функціональності ринку відіграло вирішальну роль, сприяючи стабільності, що спостерігається відтоді.

У період із грудня 2022 року по грудень 2023 року покупці, які брали участь в опитуванні СІМР, постійно повідомляли про повну наявність продуктів харчування (97%-100%) та засобів гігієни (95%-99%).

* За даними опитування СІМР, проведеного у квітні 2022 року, про повну наявність продуктів харчування повідомили 87% опитаних покупців загалом по країні, а про повну наявність засобів гігієни - 79%.

Слід зазначити, що на Півдні помітно покращилася ситуація з доступністю товарів першої необхідності. У грудні 2022 року повідомлялося про дефіцит продуктів харчування та засобів гігієни в Херсонській та Миколаївській областях, де Уряд України відновив контроль у листопаді 2022 року.

Дійсно, у грудні 2022 року 19% опитаних покупців на Півдні повідомили про обмежену наявність продуктів харчування, з найвищим показником у Херсонській області (80%). Проте в грудні 2023 року 99% КІ серед покупців на Півдні повідомили про повну наявність продуктів харчування.

Аналогічно, у грудні 2022 року 17% опитаних покупців на Півдні, з найвищою часткою в Херсонській (67%) та Миколаївській (17%) областях, повідомили про обмежену наявність засобів гігієни. У грудні 2023 року 98% КІ серед покупців на Півдні повідомили про повну доступність засобів гігієни.

Крім того, варто зазначити, що в Запорізькій області протягом осінніх місяців помітно зменшилася частка опитаних покупців,

які повідомляли про повну наявність як продуктів харчування, так і засобів гігієни (до 81%-85% для продуктів харчування та 71%-73% для непродовольчих товарів). Але з настанням зими ситуація помітно покращилася, оскільки 95% КІ серед покупців у цій області повідомили про повну наявність обох категорій товарів.

Ліки та теплий одяг

Щодо безрецептурних ліків, то протягом попереднього року спостерігалася поступове поліпшення їхньої доступності. У грудні 2022 року 76% опитаних покупців повідомили про повну наявність ліків по всій країні, і цей показник зріс до 95% у грудні 2023 року (рисунк 3). Проте в регіонах поблизу лінії фронту, особливо на Півдні, спостерігаються деякі відмінності. Наприкінці 2022 року ситуація з наявністю ліків у Херсонській області викликала особливе занепокоєння: 87% опитаних покупців повідомили про їхній дефіцит.

На кінець 2023 року, незважаючи на певне покращення, ситуація з наявністю ліків у Херсонській області залишалася

проблемною. У грудні 2023 року 12% опитаних покупців у Херсонській області вказали на відсутність ліків, а ще 10% - на їхню обмежену наявність.

У грудні 2023 року ситуація з наявністю теплового одягу в Херсонській області залишалася складною, незважаючи на розпал холодної пори року.

Після повернення території цієї області під контроль Уряду України, більшість респондентів, опитаних у грудні 2022 року, повідомила про труднощі з доступом до теплового одягу (17% повідомили про його відсутність, 43% - про обмежену наявність). У грудні 2023 року 20% опитаних покупців у Херсонській області повідомили про відсутність теплового одягу, а ще 7% вказали на його обмежену наявність або можливість придбати лише на замовлення.

Таким чином, незважаючи на незначне покращення ситуації з наявністю теплового одягу та ліків по всій країні протягом 2023 року, станом на грудень 2023 року проблеми зберігаються насамперед у Херсонській області.

Рисунок 1: % покупців, які повідомили про повну наявність продуктів харчування за областями*

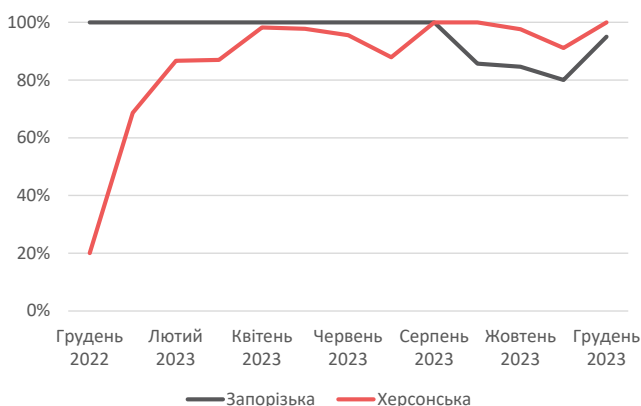

Рисунок 2: % покупців, які повідомили про повну наявність засобів гігієни, за областями*

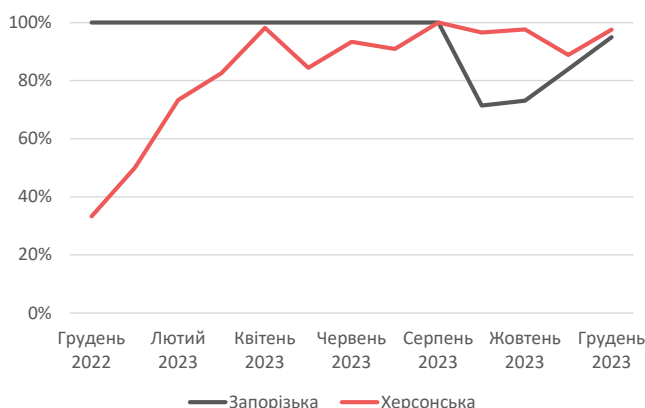

Рисунок 3: % покупців, які повідомили про наявність безрецептурних ліків, загалом по країні

*У топ-2 південні області з найнижчим показником наявності протягом аналізованого періоду.

ДОСТУПНІСТЬ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ

Підвищений попит на енергоресурси з боку домогосподарств та підприємств, зумовлений необхідністю автономного виробництва електроенергії на тлі її дефіциту та проблеми з постачанням пального¹, вплинули на доступність палива наприкінці 2022 та на початку 2023 років. Особливо критичною була ситуація в Херсонській області, яка зіткнулася з різними проблемами доступності після відновлення контролю над нею Урядом України. Під час опитування покупців у цій області в грудні 2022 року жоден респондент не повідомив про повну доступність пального для їхніх автомобілів.

Станом на грудень 2023 року ситуація покращилася: 73% опитаних покупців у Херсонській області повідомили про повну доступність автомобільного пального. Однак 22% респондентів у цій області все ще стикалися з проблемою відсутності пального.

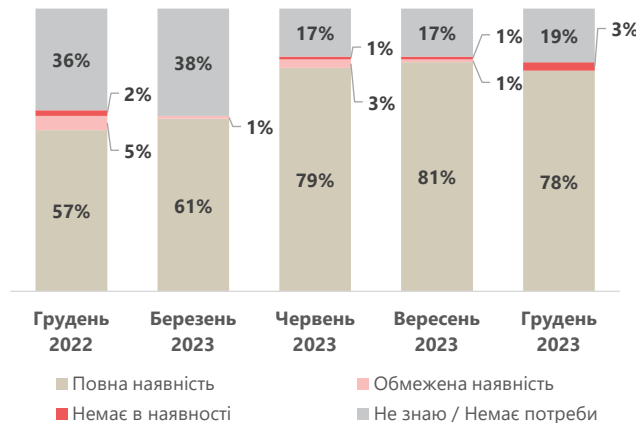
Уповільнення зростання цін на пальне, достатні запаси та наявність альтернативних маршрутів постачання, незважаючи на блокаду кордону*, призвели до того, що на національному рівні показник повної наявності автомобільного пального зріс до 78% у грудні 2023 року порівняно з 57% у грудні 2022 року (рисунки 5).

Результати опитування покупців у грудні 2023 року свідчать про підвищення доступності палива для опалення. Якщо в грудні 2022 року 68% КІ серед покупців

Рисунок 4: % покупців, які повідомили про наявність теплового одягу, загалом по країні

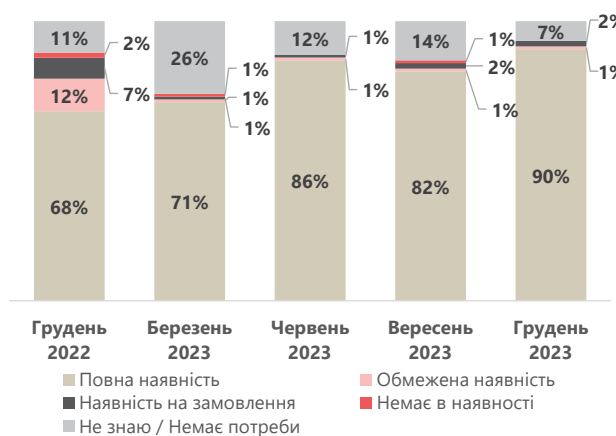
Рисунок 5: % покупців, які повідомили про наявність автомобільного пального, загалом по країні

повідомили про повну наявність палива для опалення, то в грудні 2023 року цей показник збільшився до 90%.

Проте наприкінці 2023 року спостерігалися незначні проблеми з паливом для опалення в прифронтових південних Запорізькій, Херсонській та Миколаївській областях, а також у східній Харківській області.

Рисунок 6: % покупців, які повідомили про наявність палива для опалення, загалом по країні

* Див. розділ «Ринкові ціни» на стор.11.

ДОСТУПНІСТЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Відключення електропостачання взимку 2022/23 року, спричинені обстрілами енергетичної інфраструктури¹, створили певні труднощі з доступом до фінансових послуг по всій Україні. З наближенням весни ситуація дещо покращилася². Однак відділення банків та Укрпошти все ще тимчасово припиняли роботу під час повітряних тривог, тоді як банкомати стали більш доступними по всій країні. Як наслідок, **частка покупців, які повідомляли про повну доступність банкоматів у 2023 році, перевищила частку покупців, які повідомляли про повну доступність банків та відділень Укрпошти (рисунки 7).**

Банки

У грудні 2022 року опитані покупці на прифронтових територіях Херсонської, Харківської та Запорізької областей зіткнулися зі значними перешкодами в доступі до повного спектру банківських послуг: 0%, 20% та 36%, відповідно, повідомили про повну доступність працюючих банківських відділень, що надають усі звичайні послуги в їхніх населених пунктах. Як повідомлялося, доступ покупців до банківських послуг ускладнювався відсутністю банківських відділень та нездатністю наявних відділень надавати послуги через війну.

У грудні 2023 року найбільші труднощі зберігалися в Херсонській області, де лише 2% опитаних покупців повідомили про повну доступність банків в їхніх громадах.

Рисунок 7: % покупців, які повідомили про повну доступність фінансових послуг, загалом по країні

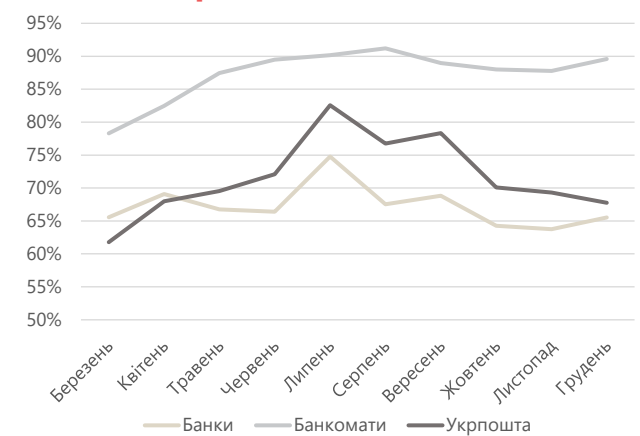
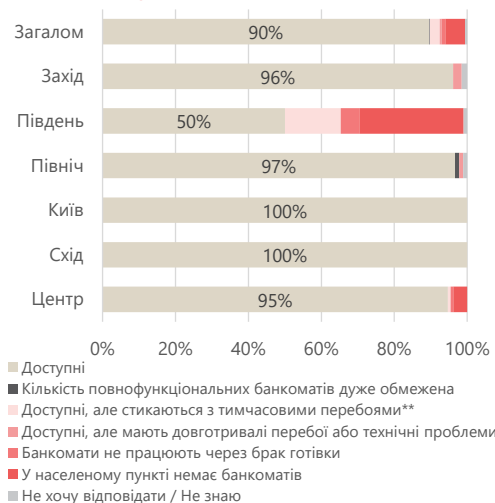

Рисунок 8: % покупців, які повідомили про наявність працюючих банків у грудні 2023 року, за регіонами

Рисунок 9: % покупців, які повідомили про наявність працюючих банкоматів у грудні 2023 року, за регіонами

Для 56% опитаних покупців у Херсонській області функціональні банки залишалися недоступними, а 29% вказали на доступність лише в прилеглих населених пунктах. Аналогічно, у Запорізькій області 25% покупців повідомили про відсутність працюючих банківських відділень як в їхніх населених пунктах, так і поблизу. У Миколаївській області 17% відмітили наявність банківських відділень лише в прилеглих населених пунктах.

Таким чином, у південних областях поблизу лінії фронту труднощі з доступом до банківських відділень все ще зберігалися наприкінці 2023 року.

Банкомати

Загалом по країні частка покупців, які повідомили про повну доступність банкоматів, зросла із 71% в грудні 2022 року до 90% у грудні 2023 року.

У зв'язку з відсутністю, обмеженою кількістю банкоматів або через технічні неполадки покупці в прифронтових Херсонській, Харківській та Запорізькій областях стикалися з найбільшими

труднощами з доступом до банкоматів у грудні 2022 року: лише 17%, 20% та 44%, відповідно, повідомили про доступність банкоматів.

У грудні 2023 року значні проблеми з доступом зберігалися в Херсонській області, де 54% покупців повідомили про відсутність банкоматів в їхніх громадах. Крім того, 12% зазначили, що наявні банкомати не працюють через брак готівки, а 22% вказали на тимчасові перебої в роботі через відключення електроенергії. У Запорізькій області 25% опитаних жителів повідомили про відсутність банкоматів.

Укрпошта*

Протягом року результати опитування не виявили суттєвих обмежень у доступі до відділень Укрпошти. Від 62% до 83% опитаних покупців впродовж року повідомляли, що відділення Укрпошти працюють щодня та надають всі свої звичайні фінансові послуги.

Єдиною незручністю, про яку повідомлялося, було призупинення роботи

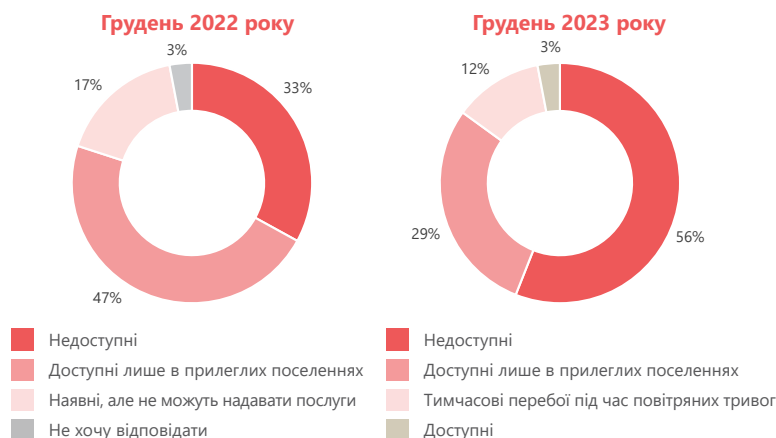
відділень Укрпошти під час повітряних тривог (у грудні 2023 року - 25%).

Крім того, більшість опитаних покупців у Херсонській області протягом року зазначала, що в їхніх населених пунктах доступні лише пересувні відділення Укрпошти, тоді як відділення Укрпошти залишаються доступними в сусідніх населених пунктах (у грудні 2023 року - 68%).

Отже, постійний та майже безперебійний доступ до банківських відділень, банкоматів та відділень Укрпошти значно підвищив загальну доступність фінансових послуг. Це може свідчити про покращення умов для надання БЦГД.

Тим не менш, на територіях поблизу лінії фронту, які характеризуються підвищеною небезпекою та обмеженим доступом до постачальників фінансових послуг, постійний моніторинг ситуації має вирішальне значення. Це забезпечує вибір найбільш прийнятної способу надання гуманітарної допомоги, а також її ефективну доставку.

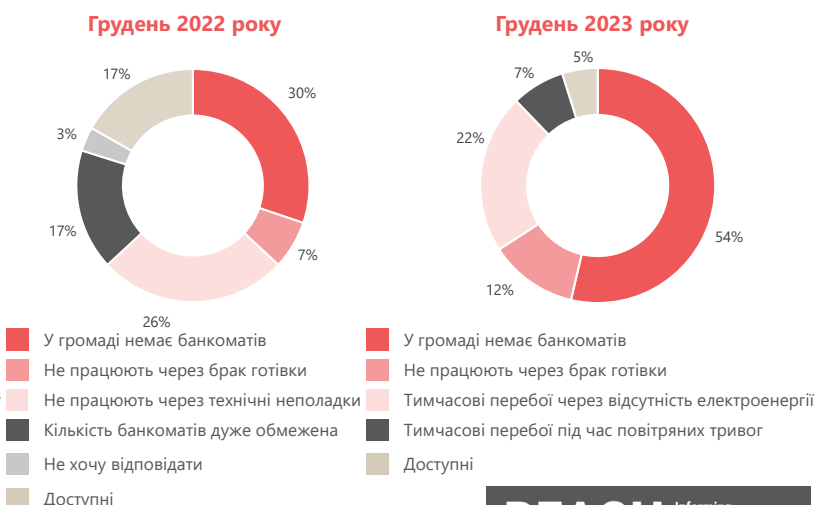
Рисунок 10: % покупців, які повідомили про наявність працюючих банків у Херсонській області

* Укрпошта - це державна поштова служба України.

** Тимчасові перебої під час повітряних тривог та відключень електроенергії.

Рисунок 11: % покупців, які повідомили про наявність працюючих банкоматів у Херсонській області

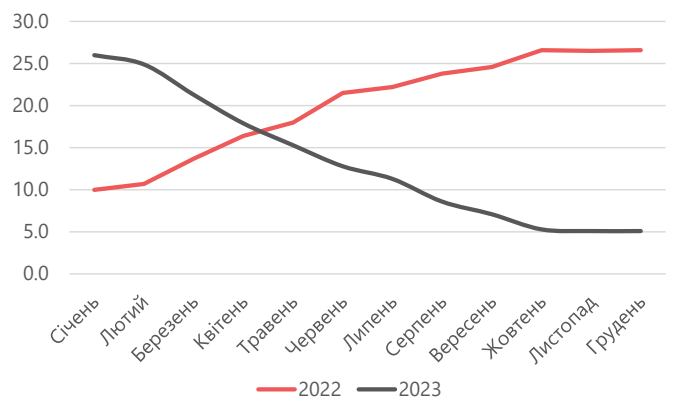
ІНФЛЯЦІЯ

За даними Державної служби статистики України (Держстату)^{3,4}, **інфляція сповільнилася до 5,1% на кінець 2023 року після суттєвого зростання до 26,6% наприкінці 2022 року** (див. рисунок 13).

Стрімке сповільнення інфляції у 2023 році зумовлено низкою чинників. Зокрема, комплекс заходів Національного банку України (НБУ) з підтримання стійкості валютного ринку дав змогу знизити фундаментальний інфляційний тиск. Це обмежувало зростання цін на широкий спектр товарів з імпортною складовою та сприяло поліпшенню інфляційних та курсових очікувань⁵.

Фіксація тарифів на окремі житлово-комунальні послуги стримувала зростання адміністративних цін. Гарні врожаї та відповідне збільшення пропозиції продуктів харчування сприяли суттєвому зниженню продовольчої інфляції. Ці чинники переважили ефекти від зростання цінового тиску з боку виробничих витрат бізнесу через подорожчання електроенергії та підвищення зарплат⁵.

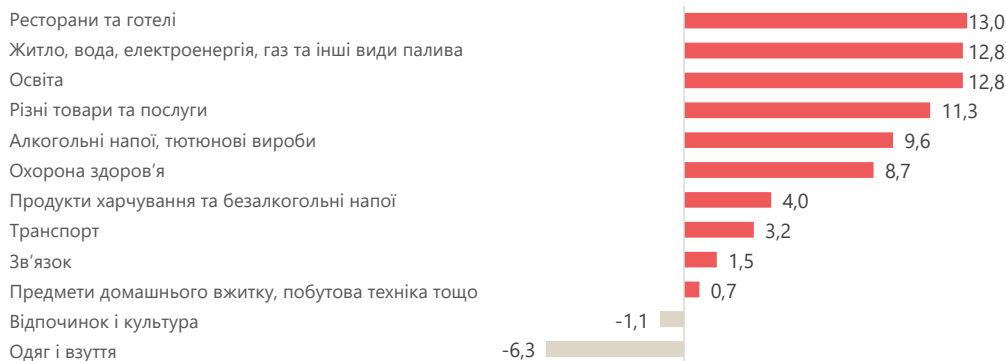
Рисунок 13: інфляція, % у річному обчисленні

Джерело: Держстат

Найбільше за рік зросли ціни в секторі ресторанів та готелів (на 13%)⁴. Зростання цін (тарифів) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива на 12,8% відбулося переважно за рахунок підвищення цін на електроенергію на 69,7% у червні 2023 року. Послуги освіти та охорони здоров'я стали дорожчими на 12,8% та 8,7% відповідно (див. рисунок 12). Серед продуктів харчування за рік найбільше підвищилися ціни на м'ясо та масло (на 12,4% та 9,9%, відповідно), тоді як найбільше подешевшала олія (на 14,9%).

Рисунок 12: Зміна споживчих цін на групи товарів та послуг, грудень 2023 року до грудня 2022 року, %

Джерело: Держстат

КОШИК СІМР

Кошик СІМР - це підгрупа споживчого набору репрезентативних товарів (та послуг) із 335 позицій, який формується Державною службою статистики України (Держстатом) і куди входять основні продовольчі товари та засоби гігієни, які регулярно купує середньостатистичне домогосподарство. Вміст кошика СІМР було визначено під час консультацій із Робочою групою з надання грошової допомоги в Україні (РГГД).

Продукти харчування

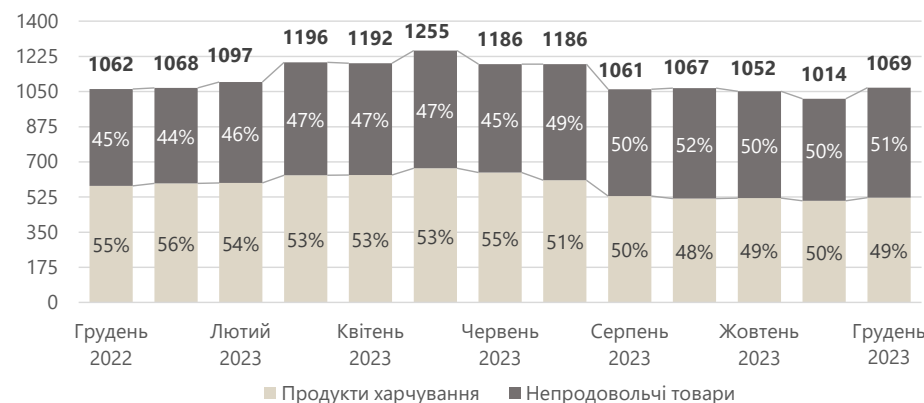
Хліб	500 г
Гречка	1 кг
Капуста	1 кг
Морква	1 кг
Курятина (стегна)	1 кг
Каші для першого прикорму	200 г
Вода питна	1 пляшка (1,5 л)
Яйця (курячі)	10 шт
Молоко (2,5%)	900 мл
Олія (соняшникова)	900 мл
Цибуля	1 кг
Картопля	1 кг
Рис (круглий)	1 кг
Борошно пшеничне (біле)	1 кг

Непродовольчі товари

Туалетне мило	1 брусок (75 г)
Підгузки (дитячі, розмір 3)	1 упаковка (40-60 шт)
Гігієнічні прокладки	1 упаковка (10 шт)
Господарське мило	1 брусок (200 г)
Зубна паста	1 тюбик (75 ml)
Пральний порошок (автомат)	1 пачка (500 г)

У 2023 році максимальна вартість повного кошика СІМР була розрахована на основі цін, про які повідомляли підприємства роздрібної торгівлі з березня по липень (рисунок 14). Проте вже **в серпні вартість кошика суттєво зменшилася (на 11%) через те, що овочі нового врожаю стали доступними за значно нижчими цінами**. Це також призвело до зменшення частки продуктів харчування у вартості повного кошика СІМР з 55% у грудні 2022 року до 49% у грудні 2023 року.

Рисунок 14: Щомісячна динаміка вартості кошика СІМР, грн

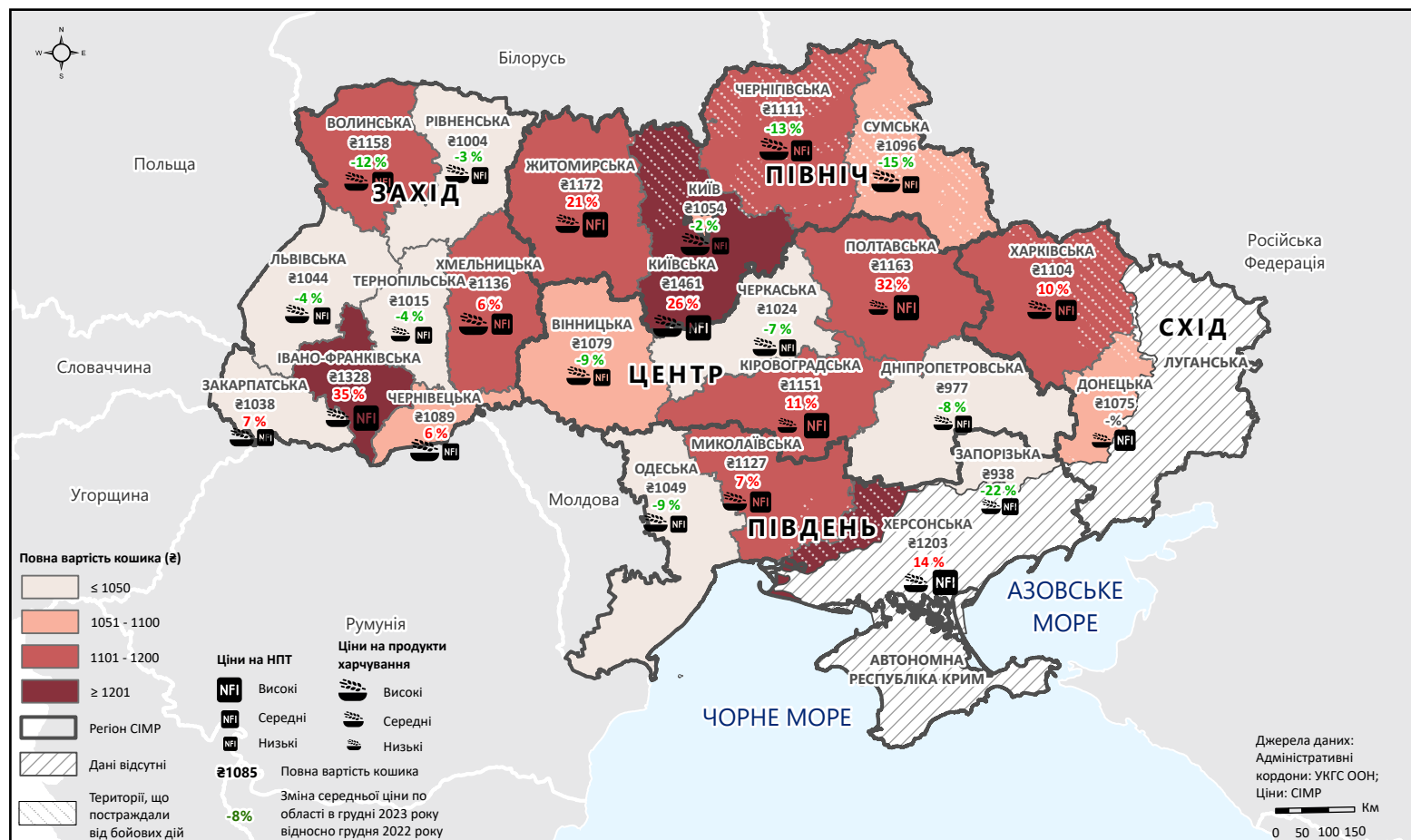

■ Продукти харчування ■ Непродовольчі товари

Таблиця 1: Медіанні ціни на товари в кошику СІМР у грудні 2023 року, грн

Найменування	Медіанна ціна, грн	Зміна з листопада 2023 року	Зміна з грудня 2022 року
Хліб	20	▲16%	▲10%
Крупа гречана	29	▼-17%	▼-61%
Капуста	12	▲28%	▼-21%
Морква	12	▲26%	▼-52%
Курятина (стегна, свіжі)	109	▲6%	▲27%
Каші для першого прикорму	80	▼-10%	▲14%
Яйця (курячі)	56	▲12%	▼-8%
Молоко (2,5%, свіже)	34	▲5%	▲9%
Олія (соняшникова, рафінована)	51	▲8%	▼-17%
Цибуля	16	▲18%	▼-52%
Картопля	16	▲32%	▲59%
Рис (круглий)	52	▼-2%	▼-15%
Вода питна	16	▲5%	▲12%
Пшеничне борошно (біле)	19	▼-2%	▼-1%
Продовольчий кошик	522	▲3%	▼-10%
Туалетне мило	12	▼-4%	▼-5%
Підгузки (дитячі, 5-9 кг)	389	▲12%	▲18%
Гігієнічні прокладки	41	▼-2%	▲10%
Господарське мило	20	▼-1%	▲2%
Зубна паста	37	▼-4%	0%
Пральний порошок	48	▲2%	▲8%
Непродовольчий кошик	547	▲8%	▲14%
Загалом	1069	▲5%	▲1%

Карта 1: Медіанні значення вартості продуктових та непродовольчих кошиків у грудні 2023 року, за областями, грн

У грудні 2023 року розрахунок на національному рівні повного кошика СІМР показав збільшення його вартості на 5% порівняно з листопадом 2023 року та на 1% порівняно з цінами, зафіксованими в грудні 2022 року.

У грудні 2023 року найдорожчий кошик СІМР було розраховано на основі цін, про які повідомлялося на Півночі (1189 грн) та Сході (1090 грн), тоді як найнижчі ціни в кошику СІМР були зафіксовані в Центрі (1010 грн).

На обласному рівні в грудні 2023 року найвища вартість кошика СІМР була зафіксована в Київській (1461 грн), Івано-Франківській (1328 грн) та Херсонській (1203 грн) областях. Про зростання цін на всі товари, включені до кошика СІМР, порівняно з листопадом 2023 року, повідомили 44% опитаних підприємств роздрібною торгівлі в Івано-Франківській та Тернопільській, 11% - у Рівненській, 10% - у Харківській та Херсонській областях.

Таблиця 2: Медіана вартості повного кошика СІМР у грудні 2023 року, за областями, грн

Область	Кошик СІМР, грн	Зміна з листопада 2023 року	Зміна з грудня 2022 року
Центр			
Вінницька	1079	▲8%	▼9%
Дніпропетровська	977	▲8%	▼8%
Кіровоградська	1151	▲16%	▲11%
Полтавська	1163	▼3%	▲32%
Черкаська	1024	▲8%	▼7%
Схід			
Харківська	1104	▲3%	▲10%
Донецька	1075	▲18%	па
Луганська	па	па	па
Київ			
м.Київ	1054	▲2%	▼2%
Північ			
Житомирська	1172	▲31%	▲21%
Київська	1461	▲4%	▲26%
Сумська	1096	▲2%	▼15%
Чернігівська	1111	▲5%	▼13%
Південь			
Запорізька	938	▼4%	▼22%
Миколаївська	1127	▲13%	▲7%
Одеська	1049	▲4%	▼9%
Херсонська	1203	▲1%	▲14%
Автономна Республіка Крим	па	па	па
Захід			
Волинська	1158	▲1%	▼12%
Закарпатська	1038	▲2%	▲7%
Івано-Франківська	1328	▲36%	▲35%
Львівська	1044	▼2%	▼4%
Рівненська	1004	▲1%	▼3%
Тернопільська	1015	▼12%	▼4%
Хмельницька	1136	▲5%	▲6%
Чернівецька	1089	▲6%	▲6%
Загалом	1069	▲5%	▲1%

ЦІНИ

У грудні 2023 року порівняно з цим же місяцем 2022 року вартість продуктового кошика помітно зменшилася у всіх регіонах. Найсуттєвіше скорочення спостерігалось в Центрі (на 17%) та на Півдні (на 15%). Загалом по країні вона становила 522 грн у грудні 2023 року, що на 10% менше, ніж у грудні 2022 року, але на 3% більше, ніж у листопаді 2023 року.

У грудні 2023 року найдорожчий продуктовий кошик було розраховано на основі цін, про які повідомляли підприємства роздрібно́ї торгівлі на Півночі (559 грн), у той час як найдешевший було зафіксовано в Центрі (483 грн).

Зниження цін на продукти харчування в грудні 2023 року порівняно з груднем 2022 року було зумовлене насамперед зниженням цін на окремі овочі, зокрема помітним падінням цін на моркву (на 52%), цибулю (на 52%) та капусту (на 21%), а також зниженням цін на гречку (на 61%). У той же час, ціни на картоплю суттєво зросли (на 59%).

Військова окупація південних областей, традиційно задіяних у виробництві овочів, та наявність великих площ замінованих сільськогосподарських земель на Сході вплинули на ринкову пропозицію та спричинили зростання цін. Як наслідок, протягом першої половини 2023 року ціни на овочі були значно вищими порівняно з аналогічним періодом 2022 року. Проте до серпня 2023 року ситуація покращилася, оскільки сприятливі погодні умови та вищий рівень виробництва в окремих регіонах збільшили пропозицію овочів нового врожаю⁶. Але наприкінці року ціни на овочі знову почали зростати через збільшення логістичних витрат, викликане блокуванням західного кордону. Крім того, на ціни вплинуло скорочення пропозиції якісної продукції, оскільки на складах не вистачало місця, а витрати на зберігання зросли⁵.

Таблиця 3: Медіана вартості кошика СІМР у грудні 2023 року, за регіонами, грн

Регіон	Кошик СІМР, грн	Зміна з листопада 2023 року	Зміна з грудня 2022 року	Продуктовий кошик, грн	Зміна з листопада 2023 року	Зміна з грудня 2022 року	Непродуктовий кошик, грн	Зміна з листопада 2023 року	Зміна з грудня 2022 року
Центр	1010	▲3%	▼1%	483	▼1%	▼17%	526	▲7%	▲20%
Схід	1090	▲10%	▲8%	492	0%	▼12%	598	▲20%	▲33%
Київ	1054	▲2%	▼2%	552	▲2%	▼8%	502	▲2%	▲6%
Південь	1078	▲8%	▼3%	520	▲9%	▼15%	558	▲8%	▲13%
Північ	1189	▲12%	▼4%	559	▲10%	▼5%	631	▲13%	▼4%
Захід	1055	▲3%	▲1%	540	▲4%	▼5%	515	▲2%	▲7%
Загалом	1069	▲5%	▲1%	522	▲3%	▼10%	547	▲8%	▲14%

Карта 2: Медіанна вартість продуктових кошиків у грудні 2023 року, за областями, грн

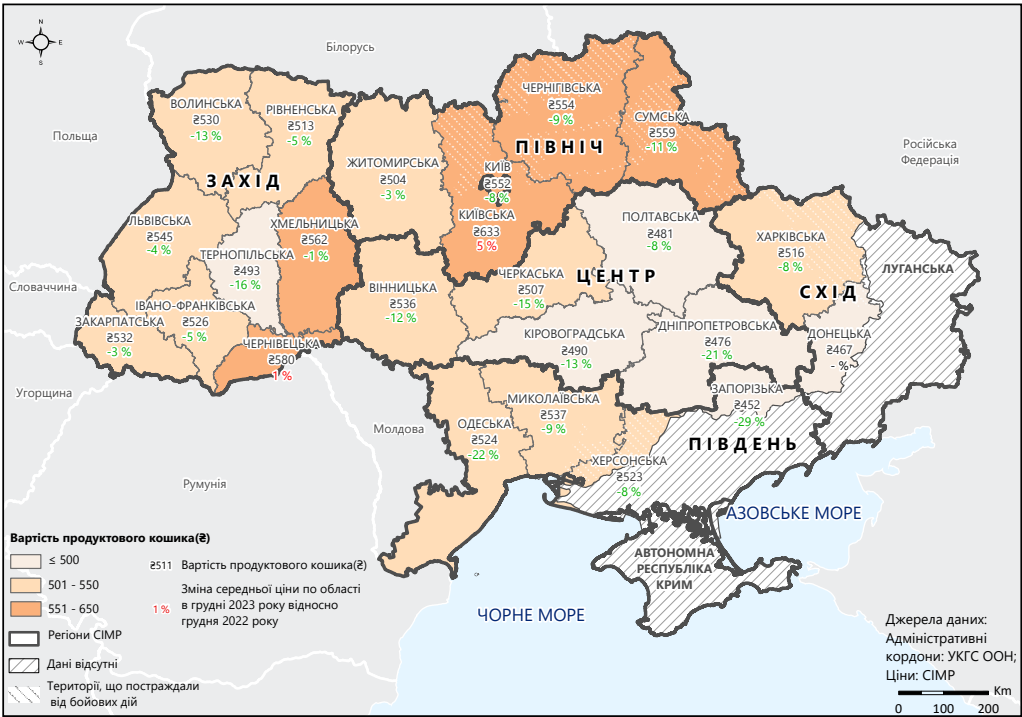
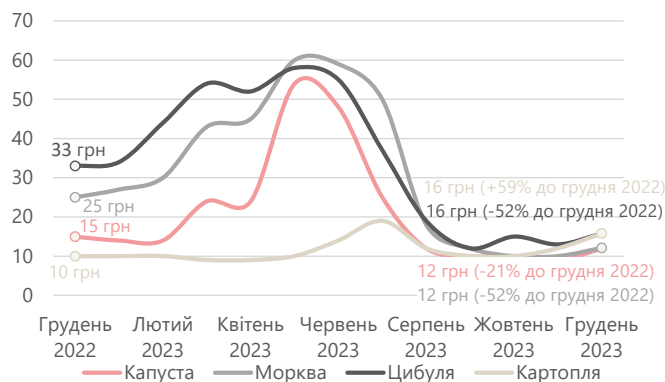
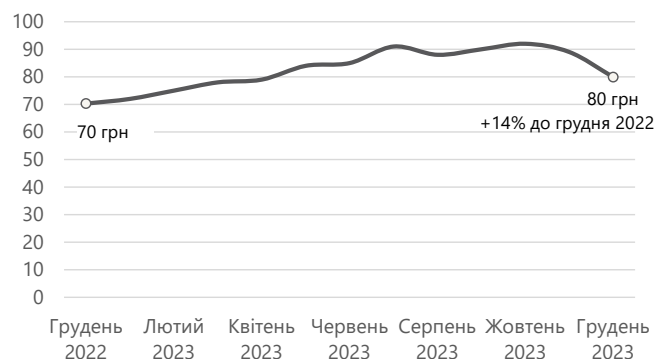
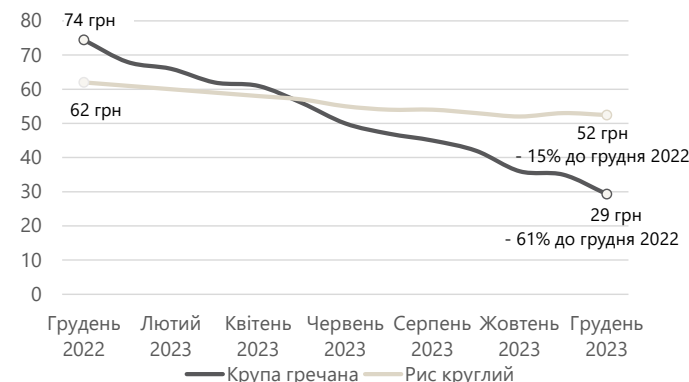

Рисунок 15: Динаміка медіанних цін на овочі, грн

Поновлення імпорту російської гречки через Казахстан, а також збільшення посівних площ і валового збору гречки в країні призвели до суттєвого зниження ціни на неї порівняно з 2022 роком⁷. Попри значне зростання світових цін на рис, внутрішні українські ціни залишалися стабільними⁸ (див. рисунок 17).

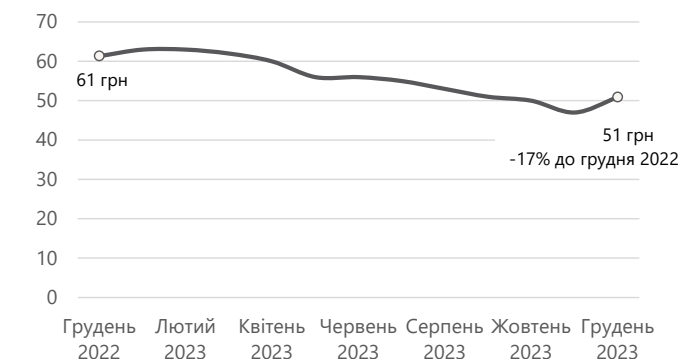
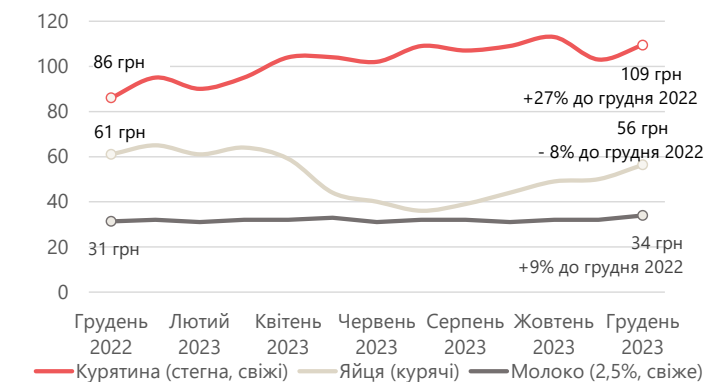
Після знищення частини птахофабрик у 2022 році виробники збільшили поголів'я птиці, що, з одного боку, стримувало зростання цін на м'ясо птиці, а з іншого - дозволило виробникам збільшити експорт яєць, що сповільнило падіння внутрішніх цін.

Рисунок 16: Динаміка медіанних цін на каші для першого прикорму, грн**Рисунок 17: Динаміка медіанних цін на гречку та рис, грн**

Уповільнення темпів падіння цін на яйця також було зумовлено значними витратами на енергоносії^{5,9}.

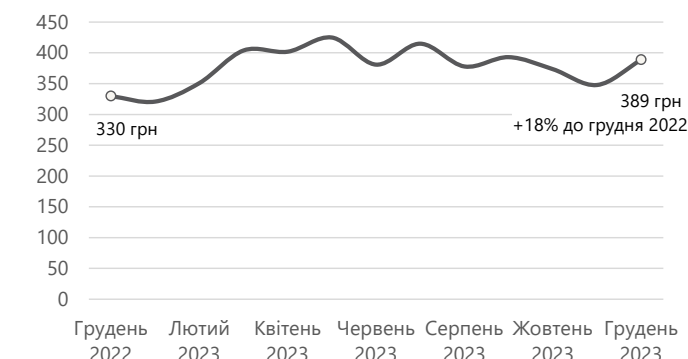
Рекордні обсяги виробництва соняшникової олії в Україні, а також обмежений експорт соняшнику через блокаду та руйнування чорноморських портів, утримували її ціну стабільною на внутрішньому ринку^{10,11,12}.

Зростання цін на молоко прискорилося на тлі обмеженої пропозиції сировини на внутрішньому ринку та вищих імпортерних цін через блокаду кордону⁵.

Рисунок 18: Динаміка медіанних цін на соняшникову олію (рафіновану), грн**Рисунок 19: Динаміка медіанних цін на яйця та курятину, грн**

Вартість кошика непродовольчих (гігієнічних) (НПТ) товарів у грудні 2023 року становила 547 грн загалом по країні, що на 14% більше, ніж у грудні 2022 року. Збільшення вартості кошика НПТ спостерігалось в усіх регіонах, крім Півночі, хоча в цьому регіоні він залишився найдорожчим серед усіх регіонів (631 грн у грудні 2023 року). Найдешевший кошик НПТ у грудні 2023 року було зафіксовано в Києві (502 грн).

Річне зростання вартості кошика НПТ було зумовлено здорожчанням підгузків (на 18%), гігієнічних прокладок (на 10%) та прального порошку (на 8%).

Рисунок 20: Динаміка медіанних цін на підгузки (дитячі), грн

ЦІНОВА ДОСТУПНІСТЬ

Прискорене відновлення економіки навесні та збільшення попиту на робочу силу призвели до підвищення рівня зайнятості та доходів домогосподарств². Як наслідок, частка опитаних покупців, які повідомили, що фінансові фактори не вплинули на їхній доступ до товарів у магазинах та на ринках, після весняного зменшення зросла в червні та залишалася стабільною на рівні близько 30% протягом наступних місяців.

Проте з прискоренням інфляції (у річному вимірі) наприкінці року частка респондентів, які повідомили, що фінансові фактори вплинули на їхній доступ до товарів у магазинах, почала поступово зростати, сягнувши 73% у грудні 2023 року.

Домогосподарства все ще оцінювали деякі аспекти свого фінансового становища як складні. Збільшення на 8 в.п. частки відповідей, що вказують на зростання цін на товари, майже подвоєння кількості повідомлень про дороге автомобільне паливо, а також постійні повідомлення (14-21% протягом року) про неможливість дозволити собі товари - усе це свідчить про зростання вартості життя та виснаження спроможності до подолання труднощів.

У період із березня по грудень 2023 року від 53% до 61% опитаних покупців назвали зростання цін основною причиною своїх фінансових труднощів. Варто зазначити, що починаючи з вересня 2023 року найвища частка покупців, які повідомили про зростання цін, спостерігалася в Києві та на Півночі. У грудні 2023 року ці показники становили 78% та 67%, відповідно, що відповідає найвищій вартості продуктових кошиків CIMR у цих регіонах.

Унаслідок постійного зростання цін на автомобільне паливо* збільшилася частка покупців, які зазначали, що занадто високі ціни на паливо обмежують їхній доступ до магазинів - з 12% у березні до 23% у грудні 2023 року. Це зростання також призвело до збільшення середньої ціни квитка на одну поїздки в громадському транспорті на 5% у 2023 році¹³, при цьому 7% покупців у грудні 2023 року вважали громадський транспорт занадто дорогим.

Ще одним суттєвим фінансовим бар'єром, за повідомленнями покупців протягом минулого року, була відсутність можливості дозволити собі необхідні товари, наявні в магазинах чи на ринках. Найчастіше про це повідомляли на Півночі, Півдні та Сході. У грудні 2023 року найбільш суттєва частка таких відповідей

спостерігалася в Чернігівській області - 42%.

Варто зазначити, що опитані покупців на Півдні протягом усього року стикалися з проблемами з розрахунками. Від 3% до 24% з них зазначили, що їм не вистачало готівки, а продавці часто неохоче приймали інші варіанти оплати. У грудні 2023 року найбільша частка була зафіксована в Херсонській області - 22%. Відсутність працюючих банкоматів у цій області ускладнювала доступ до готівки, тоді як лише 67% підприємств роздрібної торгівлі повідомили про можливість оплати кредитною картою або мобільним додатком у своїх магазинах, а 29% зазначили про можливість прийому дебетових карток.

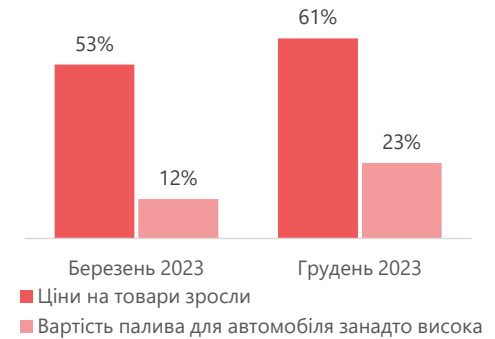
Отже, цінова доступність залишається критичною проблемою по всій країні і є перешкодою в доступі до товарів у магазинах та на ринках.

ДОСТУП ДО МАГАЗИНІВ

Результати опитування CIMR у 2023 році свідчать про стійкість та адаптивність покупців і підприємств роздрібної торгівлі в умовах повномасштабної війни.

З березня по грудень 2023 року від 61% до 83% як опитаних покупців, так і підприємств роздрібної торгівлі зазначили, що повномасштабна війна не вплинула

Рисунок 23: топ -2 фінансових перешкод у доступі до основних товарів, за повідомленнями покупців, загалом по країні

на їхню можливість фізичного доступу до магазинів чи ринків. Цю тенденцію можна пояснити адаптацією як підприємств, так і покупців до нових воєнних умов, зокрема відновленням та стабільною роботою ринків, а також пристосуванням покупців до тимчасових обмежень доступу до магазинів, наприклад, під час повітряних атак.

Однак ситуація часто відрізнялася на територіях поблизу лінії фронту, де доступ до ринків може бути обмежений через часті обстріли та напружену безпекову ситуацію. Дійсно, у період із березня по грудень 2023 року на Півночі, Півдні та Сході спостерігалася найнижча частка покупців, які відзначили «відсутність впливу на фізичний доступ до магазинів чи ринків». Перешкоди у фізичному доступі в цих регіонах переважно були пов'язані з:

- повітряними тривогами, про які часто повідомляли покупці на Півночі (переважно в Чернігівській області);
- обмеженнями пересування у зв'язку з воєнним станом та бойовими діями, про що повідомляли переважно на Сході та Півдні;
- пошкодженнями будівель/інфраструктури магазину, про які переважно повідомляли на Півдні (найчастіше в Херсонській області).

Рисунок 21: % покупців, які повідомили, що фінансові фактори не впливали на їхній доступ до магазинів та ринків, загалом по країні

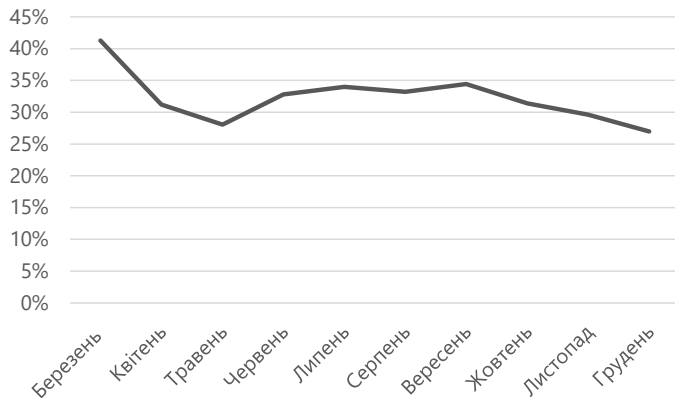
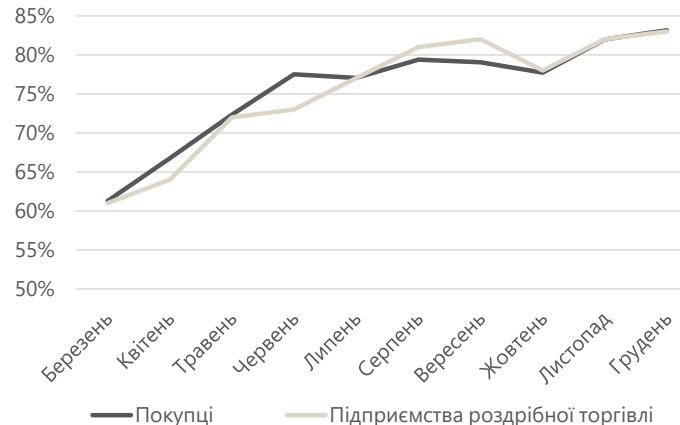

Рисунок 22: % покупців та ритейлерів, які повідомили, що повномасштабна війна не впливала на їхній доступ до магазинів, загалом по країні

* Див. розділ «Ринкові ціни» на стор. 11.

ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ РИНКУ

Ближче до кінця 2023 року менше ритейлерів повідомляли про труднощі з підтриманням роботи магазинів та забезпеченням їх асортиментом (17% у грудні 2023 року порівняно з 50% у грудні 2022 року), як показано на рисунку 24.

Обстріли енергетичного сектору взимку 2022/23рр. призвели до дефіциту електроенергії, що ускладнило економічну діяльність підприємств¹. Незважаючи на труднощі, вони стабілізували роботу, використовуючи автономні джерела живлення¹. У другому кварталі 2023 року завдяки відновленню електромереж, зростанню внутрішнього попиту та зміцненню гривні економічна активність поступово відновилося¹⁴. До кінця року роздрібна торгівля майже відновилася до довоєнного рівня, тоді як подальше зростання стримувалося нестачею працівників¹⁵. У грудні 2023 року основною проблемою, про яку повідомили опитані підприємства по всій країні, були високі ціни від постачальників (10%), причому найбільше на це вказували на Заході та Півдні (26% та 12% відповідно).

Однак частка працюючих ритейлерів повернулася до довоєнного рівня не в усіх регіонах України. За оцінкою опитаних підприємств у грудні 2023 року, найнижча

Топ-2 найбільш поширених труднощів із підтриманням роботи магазинів та забезпеченням їх асортиментом, загалом по країні

Грудень 2022 року

- 1 Ціни від постачальників
- 2 Зберігання товарів та/або безготівковий розрахунок за відсутності електроенергії

Грудень 2023 року

- 1 Ціни від постачальників
- 2 Повне забезпечення магазину персоналом

частка працюючих підприємств роздрібно торгівлі (порівняно з довоєнним рівнем) була на Півдні, зокрема в Херсонській та Одеській областях, - від 25% до 50%. Крім того, опитані підприємства в Херсонській області частіше повідомляли, що магазини та ринки в їхній області зазнали значних чи помірних структурних ушкоджень внаслідок війни.

Упродовж року частка підприємств, що очікували на нові труднощі в найближчі місяці через повномасштабну війну, суттєво зменшилася: з 73% у грудні 2022 року до 46% у вересні 2023 року. Проте в

Карта 3: Орієнтовна частка працюючих підприємств роздрібно торгівлі в грудні 2023 року, порівняно з довоєнним рівнем, на основі даних, отриманих від опитаних підприємств роздрібно торгівлі, за громадами

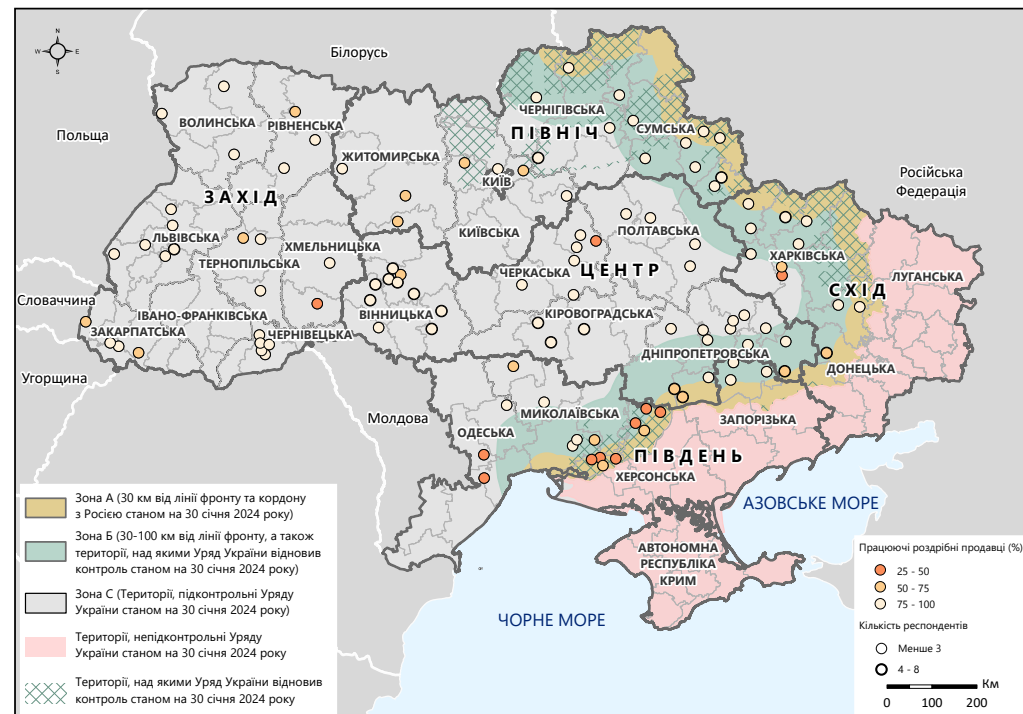
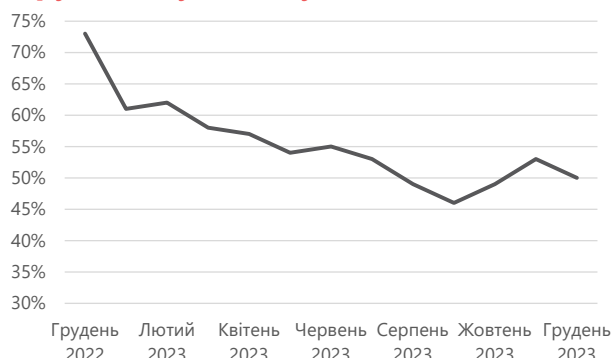

Рисунок 24: % ритейлерів, які повідомили про труднощі з підтриманням роботи магазинів та забезпеченням асортименту

Рисунок 25: % ритейлерів, які повідомили, що очікують на нові труднощі у зв'язку з війною

жовтні-грудні спостерігалось незначне зростання цього показника.

Підприємства торгівлі погіршили очікування щодо результатів своєї діяльності на тлі падіння імпорту товарів через блокаду кордону та низку купівельну спроможність домогосподарств¹⁶.

Топ-2 виклики, з якими підприємства очікують зіткнутися в найближчі місяці через війну, загалом по країні*

- 1 41% Зростання цін
- 2 35% Зниження купівельної спроможності покупців

У грудні 2023 року найбільш загрозлива ситуація була виявлена на Заході, Півночі та Сході. На Заході 66% опитаних підприємств роздрібно торгівлі повідомили, що очікують на підвищення цін, а 51% - на зниження купівельної спроможності покупців. Аналогічно, на Півночі ці показники становили 64% та 59%, а на Сході - 55% та 53% відповідно.

* За повідомленнями підприємств роздрібно торгівлі у грудні 2023 року.

ПОСТАЧАННЯ

Залежність підприємств роздрібної торгівлі від єдиного постачальника товарів залишалася відносно стабільною протягом попереднього року, з незначним збільшенням частки підприємств, які повідомили про єдиного постачальника продовольчих товарів влітку та на початку осені, та незначним зменшенням частки підприємств, які повідомили про єдиного постачальника непродовольчих товарів, наприкінці року.

Тим не менш, збереження такої ситуації викликає занепокоєння, оскільки значна кількість підприємств продовжує покладатися на одного постачальника як продовольчих, так і непродовольчих товарів, а їхня частка протягом року стабільно перевищувала 30%. Це створює значні ризики щодо підтримання необхідного рівня запасів.

Проблема була найбільш помітною на Півдні та Півночі, де більше половини опитаних підприємств роздрібної торгівлі постійно повідомляли про єдиного постачальника товарів протягом року. Це підкреслює підвищену вразливість динаміки ланцюгів постачання на Півдні та Півночі.

РИНКОВІ ЦІНИ

На початку 2023 року темпи зростання цін на пальне стрімко знизилися завдяки достатній пропозиції та слабшому попиту (у зв'язку з кращою ситуацією в енергетиці та відносно теплою погодою), а також через значні запаси, накопичені

Рисунок 26: % ритейлерів, які повідомили, що залежать від одного постачальника продовольчих і непродовольчих товарів, загалом по країні

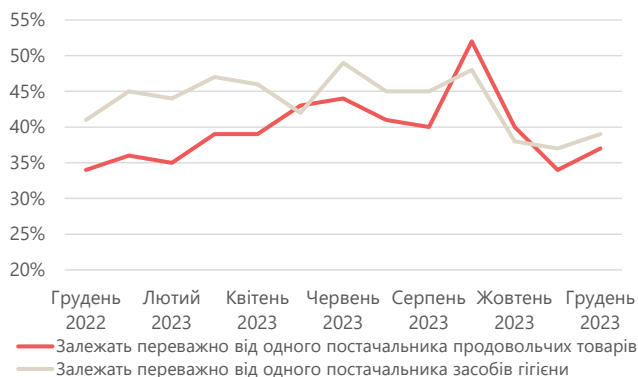
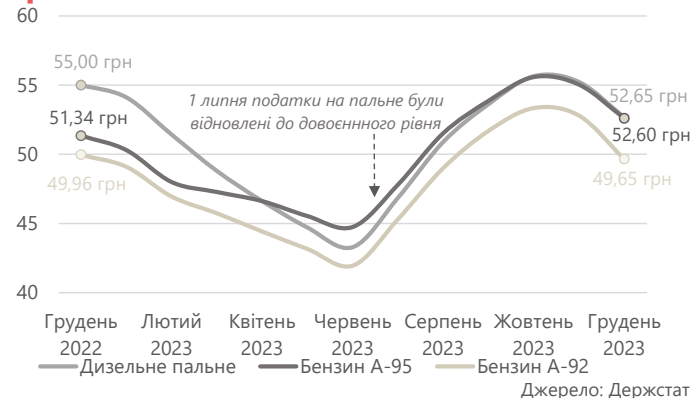

Рисунок 27: Середня споживча ціна на автомобільне пальне, загалом по країні, грн/л

підприємствами і домогосподарствами, та зниження світових цін на нафту^{2, 17} (рисунок 27 і 28).

Однак влітку зростання цін на пальне відновилося через повернення довоєнних ставок ПДВ та акцизів¹⁸. Восени ринок почав реагувати на блокування польськими перевізниками руху на кордоні, що ускладнило логістику¹⁹. Зростання цін на пальне сповільнилося в грудні завдяки зниженню світових цін на нафту та альтернативним маршрутам постачання палива, які компенсували наслідки блокади західних пунктів перетину кордону²⁰. Так, у грудні 2023 року середні споживчі ціни на дизель та бензин А-92 були на 4% та 1%, відповідно, нижче, ніж у грудні 2022 року, тоді як ціни на бензин А-95 та скраплений газ ще були, відповідно, на 2% та 14% вище, ніж у грудні 2022 року¹³.

Мораторій на підвищення окремих комунальних тарифів стримував зростання цін на природний газ, який споживачі використовують для опалення та приготування їжі. Тому ціни на природний газ залишалися стабільними на рівні 8 грн за кубометр по всій країні протягом 2023 року. З іншого боку, через рішення уряду підвищити тарифи на електроенергію для населення, **ціна на електроенергію зросла до 2,64 грн за кВт-год у червні 2023 року, що більше ніж у 1,5 раза вище, ніж на початку року.**

Ціна на дрова зменшилася наприкінці року. Медіанне значення на національному рівні становило 1380 грн за кубометр у грудні 2023 року, що на 14% менше, ніж у грудні 2022 року. У грудні 2023 року цей показник був найвищим на Півдні (2000 грн).

Рисунок 28: Середня споживча ціна на скраплений газ, загалом по країні, грн/л

ВАРТІСТЬ ОРЕНДИ ЖИТЛА

За даними Держстату¹³, середня вартість оренди однокімнатної квартири зросла на 16% порівняно з груднем 2022 року та становила 6605 грн у грудні 2023 року.

Топ-3 області з найбільшим річним зростанням вартості оренди

- 1 46% Закарпатська
- 2 39% Житомирська
- 3 38% Тернопільська

Рисунок 29: Середня вартість оренди однокімнатної квартири, грн*

Джерело: Держстат

Найвищі ціни на оренду житла в грудні 2023 року спостерігалися в західних областях, зокрема в Закарпатській (12731 грн) та Львівській (11789 грн), а також у м.Києві (8727 грн)¹³, які прийняли найбільшу кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО)²¹.

Водночас найнижчі ціни на оренду житла були виявлені в областях поблизу лінії фронту, таких як Херсонська (2960 грн), Миколаївська (3501 грн) та Запорізька (3532 грн), а також у прикордонних з Росією областях, зокрема в Сумській (3008 грн) та Чернігівській (3791 грн).

Варто зазначити, що підвищення вартості оренди житла в областях з найбільшою кількістю ВПО заслуговує на увагу в контексті надання БЦГД.

ОСВІТА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

У 2023 році вартість освітніх послуг зросла на 12,8%⁴. При цьому вартість дошкільної та початкової освіти підвищилася на 24,5%, середньої освіти - на 14,2%, а вищої освіти - на 11,8% (рисунок 30).

Протягом 2023 року відбулося помітне зростання вартості медичних послуг з показником росту у 8,7%⁴. Фармацевтична продукція, медичні товари та обладнання стали дорожчими на 7,1%, а амбулаторні послуги зросли в ціні на 13% (рисунок 31).

МАЙБУТНІ РИЗИКИ І ЗАГРОЗИ

Очікується, що в середині року інфляція дещо пришвидшиться через вичерпання ефектів високих минулорічних врожаїв. Додатково на ціни тиснутиме подальше відновлення споживчого попиту, а також перенесення витрат бізнесу на споживчі ціни, зокрема через усе ще високі безпекові ризики та підвищення зарплат. За прогнозом НБУ, інфляція очікується на рівні 8,6% наприкінці року.²²

Очікується, що економічне зростання триватиме й надалі незважаючи на війну. Проте темпи економічного зростання будуть нижчими, ніж минулого року, у зв'язку з очікуваним

зменшенням врожаїв та посиленням диспропорцій на ринку праці в умовах війни. НБУ прогнозує, що у 2024 році реальний ВВП зросте на 3,6% передусім завдяки збереженню високих бюджетних витрат на тлі очікуваних обсягів міжнародної допомоги на достатньому рівні²².

Пошкодження портової та енергетичної інфраструктури є вагомим фактором стримування експорту. Продовження часткової блокади вантажних перевезень на прикордонних пунктах пропуску з окремими країнами ЄС, ймовірно, призведе до скорочення імпорту та зростання експортних цін.

Крім того, зростання рівня міграції залишається актуальною проблемою, що разом із мобілізацією може обмежити пропозицію робочої сили на ринку праці²². Вплив нестачі кваліфікованих працівників також значно посилюється.³

Варто зазначити, що бізнес знижує оцінки своїх економічних результатів у найближчій перспективі²⁴.

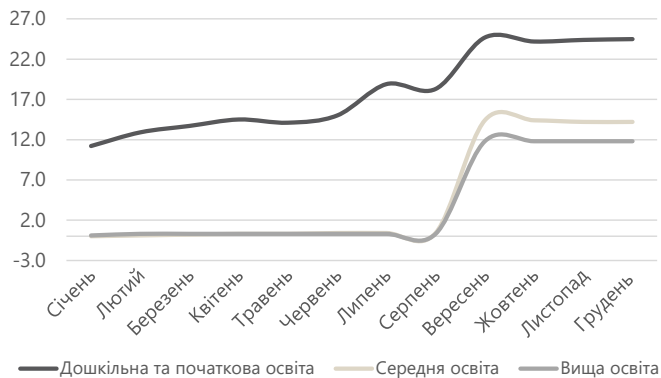
Зокрема, зростання цін на імпорт через блокаду західних кордонів, високі ціни на паливо та сповільнення попиту сприяють погіршенню очікувань підприємств торгівлі вже другий місяць поспіль.

Ключовим ризиком для інфляційної динаміки та економічного розвитку залишається перебіг повномасштабної війни²². Ризики продовження масштабних бойових дій, ймовірно, зростуть²¹. Збереження високих безпекових ризиків на тривалий період негативно вплине на настрої бізнесу та споживачів, а також на курсові та інфляційні очікування. Це також посилить тиск на державні фінанси та загострить проблеми на ринку праці. За такого сценарію потенціал економічного зростання буде нижчим, а інфляційний тиск вищим, ніж очікується зараз.

Варто зазначити, що з початку повномасштабної війни діє мораторій на підвищення тарифів на окремі комунальні послуги. Приведення їх до ринкового рівня може створити значний тиск на ціни в бік підвищення, що ще більше знизить купівельну спроможність населення, особливо соціально вразливих груп, які мають обмежені ресурси. Відповідно, крім посилення обмежень у доступі до товарів через фінансові чинники, існує ризик того, що отримана допомога може бути спрямована на оплату комунальних послуг, що ще більше ускладнить фінансове становище постраждалих осіб.

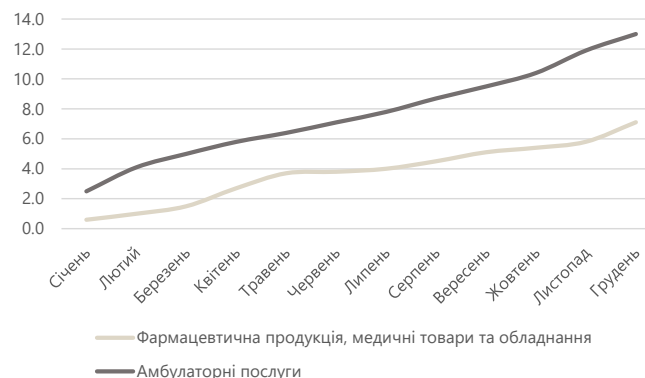
Зростання цін, яке може посилюватися в непередбачуваних умовах війни, є додатковим фінансовим навантаженням на домогосподарства, що потенційно обмежує доступ до товарів першої необхідності та створює труднощі в задоволенні базових потреб. Це може призвести до збільшення кількості домогосподарств, які потребують грошової допомоги, а також може вимагати диференційованого підходу для адаптації розміру допомоги до різних рівнів потреб.

Рисунок 30: Зміна споживчих цін у секторі освіти, грудень 2023 року до грудня 2022 року, %

Джерело: Держстат

Рисунок 31: Зміна споживчих цін у секторі охорони здоров'я, грудень 2023 року до грудня 2022 року, %

Джерело: Держстат

Методологія

Збір даних в рамках CIMR проводиться один раз на місяць по всій території України спільними зусиллями організацій-членів Робочої групи з надання грошової допомоги. Методологія збору первинних даних базується на кількісних структурованих інтерв'ю з респондентами, відібраними для цієї мети. Для цього використовуються два узгоджені запитальники, один з яких призначений для підприємств роздрібною торгівлі, які виступають в ролі ключових інформантів (KI) щодо ситуації у відповідних сегментах ринку, а інший - для покупців у досліджуваних магазинах і на ринках для проведення індивідуальних інтерв'ю.

Завдання польових команд - зібрати мінімум три ціни на певний товар у кожній досліджуваній громаді шляхом опитування підприємств роздрібною торгівлі, а також провести щонайменше п'ять інтерв'ю з покупцями в кожній досліджуваній громаді. По кожному найменуванню реєструється ціна найдешевшого бренду або сорту, який користується широким попитом. Усі дані збираються польовим персоналом, який володіє загальною методологією та інструментами CIMR. Далі ці дані надходять на загальний сервер РГГД - КоВо, після цього дані очищуються та аналізуються фахівцями REACH, що діє від імені РГГД.

У рамках CIMR також передбачене інтегрування вторинних даних, зокрема даних Державної служби статистики України, які використовуються для триангуляції там, де це можливо.

Ціни, наведені в цьому інформаційному бюлетені, є «медіанами місцевостей», призначеними для мінімізації впливу викидів та неоднакової кількості цін, отриманих із різних громад. Спочатку розраховується медіана цін на кожну досліджувану позицію в межах кожної

досліджуваної громади; після чого, керуючись отриманим переліком медіан на рівні громад, експерти REACH розраховують медіану на кожну позицію для більших територіальних одиниць (райони, області, регіони та загалом по Україні).

Детальнішу інформацію про методологію можна знайти в технічному завданні (ТЗ) CIMR, доступному [тут](#) (англійською).

Труднощі та обмеження

Оскільки CIMR спирається на методологію цільової вибірки, результати слід розглядати як індикативні, а не репрезентативні. Окрім того, результати дослідження відображають ситуацію на ринку на момент збору даних.

У методології CIMR для кожного товару реєструється ціна найдешевшого наявного бренду або сорту, який користується широким попитом. Оскільки в різних регіонах той чи інший бренд може бути відсутнім, порівняння цін між регіонами іноді базується на товарах із дещо відмінними характеристиками.

У деяких випадках проведення мінімальної кількості інтерв'ю з підприємствами роздрібною торгівлі або покупцями, передбачене методологією CIMR, є неможливим. Тому з метою відтворення відсутніх цін та розрахунку вартості кошика CIMR може застосовуватись розрахункова ціна, яка базується на медіані відповідного району чи області.

Методологія віддаленого моніторингу CIMR дозволяє отримати достовірні дані про ціни та доступність товарів і послуг. Однак, вона не передбачає збору додаткових даних про функціональність ринку.

З огляду на подальше розширення території проведення CIMR деякі зміни в загальних медіанних цінах можуть бути зумовлені змінами в географічному охопленні, а не фактичними цінами.

Про Ініціативу REACH

Ініціатива REACH сприяє розробці інформаційних інструментів та продуктів, які підвищують спроможність суб'єктів гуманітарної діяльності ухвалювати рішення на основі фактичних даних у контекстах надзвичайних ситуацій, відновлення та розвитку. Методології, які використовує REACH, охоплюють збір первинних даних і глибокий аналіз, а вся діяльність здійснюється через механізми міжвідомчої координації гуманітарної допомоги. REACH – це спільна ініціатива організацій IMPACT Initiatives, ACTED і Навчального та науково-дослідного інституту – Програми ООН з використання супутникової інформації в оперативних цілях (UNITAR-UNOSAT).

Кінцеві примітки

- ¹ Національний Банк України «Макроекономічний та монетарний огляд, січень 2023 року», 5 січня 2023 р., доступно [тут](#)
- ² Національний Банк України «Макроекономічний та монетарний огляд, березень 2023 року», 6 березня 2023р., доступно [тут](#)
- ³ Державна служба статистики України «Індекси споживчих цін на товари та послуги у 2022 році», 12 січня 2023р., доступно [тут](#)
- ⁴ Державна служба статистики України «Індекси споживчих цін на товари та послуги у 2023 році», 12 січня 2023р., доступно [тут](#)
- ⁵ Національний Банк України «Коментар Національного банку щодо рівня інфляції у 2023 році», 11 січня 2024р., доступно [тут](#)
- ⁶ Національний Банк України «Коментар Національного банку щодо рівня інфляції в серпні 2023 року», 14 вересня, доступно [тут](#)
- ⁷ AgroPortal «Ціна на гречку впала на понад 50%. Чи варто знову очікувати дефіциту?», 20 січня 2024р., доступно [тут](#)
- ⁸ OBOZ.UA «У всьому світі злетіли ціни на один із ключових продуктів: такого не було 15 років», 28 грудня 2023р., доступно [тут](#)
- ⁹ Agronews «Ціни на яйця активно зростають», 23 вересня 2023р., доступно [тут](#)
- ¹⁰ SuperAgronon.com «Рекордний врожай за всю історію України: чого чекати в сезоні-2024?», 27 грудня 2023р., доступно [тут](#)
- ¹¹ News LIVE «Ціни на зерно в Україні. Скільки коштує соняшник у січні 2024 року», 05 січня 2024р., доступно [тут](#)
- ¹² Electronic Grain Exchange of Ukraine «Ціни на соняшникову олію в Україні обвалилися на 30-40 \$/т», 04 грудня 2023р., доступно [тут](#)
- ¹³ Державна служба статистики України «Середні споживчі ціни на товари (послуги) по Україні у 2023 році», 15 січня 2024р., доступно [тут](#)

¹⁴ Національний Банк України «Інфляційний звіт, липень 2023 року», 3 серпня 2023р., доступно [тут](#)

¹⁵ LIGA.net «Як працював український ритейл у 2023 році та що нас чекає в майбутньому», 22 грудня 2023р., доступно [тут](#)

¹⁶ Національний Банк України «Бізнес погіршив оцінки результатів своєї діяльності – підсумки опитування підприємств у грудні», 1 січня 2024р., доступно [тут](#)

¹⁷ Національний Банк України «Макроекономічний та монетарний огляд, квітень 2023 року», 5 квітня 2023р., доступно [тут](#)

¹⁸ Національний Банк України «Коментар Національного банку щодо рівня інфляції у липні 2023 року», 10 серпня 2023р., доступно [тут](#)

¹⁹ Національний Банк України «Коментар Національного банку щодо рівня інфляції у жовтні 2023 року», 10 листопада 2023р., доступно [тут](#)

²⁰ Національний Банк України «Макроекономічний та монетарний огляд, січень 2024 року», 5 січня 2024р., доступно [тут](#)

²¹ Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України «Кількість зареєстрованих облікованих внутрішньо переміщених осіб», 1 березня 2024р., доступно [тут](#)

²² Національний Банк України «Інфляційний звіт, січень 2024 року», 1 лютого 2024р., доступно [тут](#)

²³ Національний Банк України «Ділові очікування підприємств, IV квартал 2023 року», 16 січня 2024р., доступно [тут](#)

²⁴ Національний Банк України «Щомісячні опитування підприємств України, січень 2024 року», 1 лютого 2024р., доступно [тут](#)

Про РГГД

Робочу групу з надання грошової допомоги в Україні було засновано у 2016 році, і її зараз спільно очолюють ACTED та УКГС ООН. Це технічна робоча група в межах Міжкласстерної координаційної групи (МККГ) під загальним стратегічним та програмним керівництвом Координаційної групи з питань гуманітарної допомоги в Україні (НСТ). Робоча група з надання грошової допомоги приділяє основну увагу координації програм Багатоцільової грошової допомоги (БЦГД) та сприянню відповідності

Партнери-учасники

Донори

